

12. Cheng, Beiting and Ioannou, Ioannis and Serafeim, George, (2011). Corporate Social Responsibility and Access to Finance. *Strategic Management Journal*, 35 (1): 1–23. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=1847085> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1847085>
13. Tyshchenko Mariia (2024). Gender Equality And Social Inclusion as a Sign of the Sustainability of Ukrainian Civil Society During and After the War with Russia. *PUBLIC POLICY AND ADMINISTRATION*, T 23, Nr. 2, Vol. 23. P. 209 — 221
14. Tkachenko, O., Kulaga, I., & Lisniak, I. (2024). State regulation of household income as a factor of socio-economic development. *Collection of Scientific Papers «Scientific Notes»*, 37 (4), 121-137. http://doi.org/10.33111/vz_kneu.37.24.04.11.075.081
15. Volodymyr Kyrylenko, Olena Tkachenko, Oleksii Melnyk, Andrii Samiilenko, & Mykola Halaburda (2024). COMPENSATING INCOME VARIATION FOR ASSESSING THE INFLATION IMPACT ON UKRAINIAN HOUSEHOLDS WELL-BEING. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 3(56), 128–138. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.56.2024.4358>
16. Fedko Ivanna, Verkhovod Iryna, Leontenko Olha (2024). THE DYNAMICS OF SMALL AND MEDIUM-SIZED BUSINESSES AND THE ECONOMIC PREREQUISITES OF THE SOCIAL RESPONSIBILITY PERCEPTION BY UKRAINIAN COMPANIES AS AN IMPORTANT FEATURE OF THE DEVELOPMENT MODEL. *Economic and Society*, (65). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-146>
17. Kolot A. M. (2024) Ecosystemism as an imperative of sustainable human-dimensional development: monograph, preprint. Kyiv: KNEU, 52 p.
18. Official website of the State Statistics Service of Ukraine. Enterprises activities. <https://www.ukrstat.gov.ua/>
19. Akimova, I., Martsinkiv, A., Osinkina, O. (2013). *Sotsial'na vidpovidal'nist' ukrains'koho biznesu*. [Social relevance of Ukrainian business]. OON. Kyiv. Ukraine

DOI 10.33111/vz_kneu.40.25.03.20.137.143
УДК 339.9:338.23:336.74]004

Старченко А. В.
 аспірант, Черкаський
 національний університет
 імені Богдана Хмельницького
 м. Черкаси, Україна
 E-mail: starch2106@ukr.net
 ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0003-2010-5387>

МОНЕТАРНІ СИСТЕМИ В ДОБУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Starchenko A.
 Postgraduate student,
 Bohdan Khmelnytsky
 National University of Cherkasy
 Cherkasy city, Ukraine
 E-mail: starch2106@ukr.net
 ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0003-2010-5387>

MONETARY SYSTEMS IN THE ERA OF DIGITALIZATION

Анотація. В сучасних умовах посилення цифровізації глобального економічного простору набуває великого значення і потребує чіткої ідентифікації суті, компонентів, структурних характеристик та моделі вибудовування існуючої і перспективної систем валютно — фінансових відносин. Насамперед йдеться про радикальну

трансформацію традиційних правил регулювання так званого класичного монетаризму та їх співставлення з процесами цифровізації. Слід зазначити, що традиційні методології дослідження далеко не завжди могли пояснити ті тектонічні зрушення, що мали місце в глобальній економіці, не реагувати на які в 2010 р. р. було вже неможливо. Характерними ознаками нових підходів стали: зниження вимог до капіталу, зростання кількості інновацій, подальше розмежування на мікро- і макро-економіку, підвищення вимог до безпеки і захисту інформації, розширення мережевих торгових систем, активне використання криптовалют та штучного інтелекту, трансформація бізнесових моделей, активний вплив на глобальний фінансовий ринок з боку потужних регуляторів (МВФ, Світовий банк, Європейський центральний банк тощо). Внаслідок цих і деяких інших заходів з боку учасників цього масштабного валютно — фінансового регулювання окремі параметричні характеристики (зокрема формула Фішера) перестали бути достатньою мірою інформаційними і потребували значної корекції та численних уточнень. Автором запропоновані модерні підходи для ідентифікації нового монетаризму в глобальних вимірах цифровізації, котрі охоплюють: штучний інтелект, нотифікацію, платформізацію, селективну урбанізацію, фінансову локалізацію, глибинну технологізацію і, як результат, формування нової моделі інтеграції. Доведено, що новий монетаризм є не лише результатом еволюції класичної теорії монетаризму, а й домінуванням як регулятивних, так і дерегулятивних процесів. Разом узяті вони обумовили зростаючу турбулентність монетарних процесів та абсорбцію світових фінансових трендів.

Доведено, що у процесі трансформації монетарної моделі протягом наступних десяти років набудуть значного поширення колективні і гібридні валюти, зменшиться роль паперових грошей і продовжать своє ризиковане існування криптовалюти. Принципово новими підходами до ідентифікації сучасних монетарних систем мають стати: врахування трансакційних витрат; гармонізація дослідницьких платформ; усвідомлення того факту, що в сучасних умовах ціни не відразу реагуватимуть на зміни в пропозиції грошей. Окремим науковим трендом має стати вивчення впливів використання цифрових технологій на монетарні моделі.

Ключові слова: монетаризм, цифровізація, платформізація, штучний інтелект, абсорбція світових фінансових трендів, фінансова турбулентність, нотифікація, ЄС, МВФ.

Abstract. In the current context of intensifying digitalization of the global economic space, the issue of monetary systems is gaining significant importance and requires clear identification of their essence, composition, structural characteristics, and models for building both existing and prospective currency-financial relations. This primarily involves a radical transformation of traditional rules governing the so-called classical monetarism and their comparison with digitalization processes.

Given this, traditional research methodologies have often proven insufficient to explain the tectonic shifts that have occurred in the global economy — changes that by the 2010s could no longer be ignored. Characteristic features of new approaches include: lower capital requirements, an increase in innovations, further division into micro- and macroeconomics, higher demands for information security and protection, expansion of networked trading systems, active use of cryptocurrencies and artificial intelligence, transformation of business models, and strong influence on the global financial market from powerful regulators (IMF, World Bank, European Central Bank, etc.).

As a result of these and other measures by participants in this large-scale currency-financial regulation, certain parametric characteristics (in particular, the Fisher equation) ceased to be sufficiently informative and required significant adjustments and numerous clarifications. The author proposes a modern approach for identifying new monetarism in the global dimensions of digitalization, which includes artificial intelligence, notification, platformization, selective urbanization, financial localization, deep technologization, and, as a result, the formation of a new integration model.

It is proven that new monetarism is not only the result of the evolution of classical monetarist theory but also of the dominance of both regulatory and deregulatory

processes. Taken together, these have caused growing turbulence in monetary processes and the absorption of global financial trends.

It is also demonstrated that in the process of transforming the monetary model over the next ten years, collective and hybrid currencies will become widespread, the role of paper money will diminish, and cryptocurrencies will continue their risky existence. Fundamentally new approaches to identifying modern monetary systems should include: consideration of transaction costs, harmonization of research platforms, awareness of the fact that prices do not immediately respond to changes in the money supply, and a separate research trend should become the study of the impact of digital technologies on monetary models.

Keywords: monetarism, digitalization, platformization, artificial intelligence, absorption of global financial trends, financial turbulence, notification, EU, IMF.

Постановка проблеми. Сучасна фінансова система світу переживає доволі складні часи, які зумовлені значними турбулентними рухами планетарного масштабу. При цьому великі надії покладаються на нові монетарні механізми та інструменти регулювання, адже старі все більше піддаються нищівній критиці, як такі, що далеко не завжди виправдовують свої ж прогнози, а тим більше не визначають, що саме слід регулювати і те, на кого має бути покладена відповідна місія. Відтак певну застарілість та упередженість монетарної теорії, а також теорії оптимальних валютних зон слід сприймати, як початок нових змін як в економічних методологіях, так і у створенні нового монетаризму, котрий з нашої точки зору вбиратиме в себе як гібридну основу класичного монетаризму, так і його сучасну інтерпретацію щодо тих фундаментальних змін, які мають місце в глобальній економіці. Тобто, оновлення так званого теоретичного базису сучасної методології створить усі належні умови для гібридизації основних теорій, а відтак й до нового розуміння монетаризму в умовах тотальної цифровізації фінансових систем як країн-лідерів, так і окремих інтеграційних угруповань, зокрема ЄС.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема дослідження монетарних відносин в глобальному економічному середовищі завжди стояла надзвичайно гостро, адже в умовах зростаючих обсягів виробництва, розширення експортно-імпортних відносин, запровадження численних урядових програм щодо приборкання інфляції потреба у нових економічних теоріях суттєво зростала, а центральною фігурою у створенні модерних методологій монетаризму став М. Friedman [15]. З другого боку наукові і прикладні підходи до створення оптимальної моделі монетарного розвитку набули значного поширення у 1980-х р. Науковою громадою того часу вони були визнані як доволі аргументовані, а в дискусіях з представниками кейнсіанців вони нерідко отримували перемогу. Утім вже на зламі тисячоліть методологічного фундаменту класичного монетаризму для розуміння глобальних трендів було вже замало. Тож не випадково, що в умовах розгорнутої цифровізації глобальної економіки багато чого треба було змінювати, що створило відповідні умови для певної радикалізації багатьох фінансових досліджень. Наслідком таких змін стало створення (сучасної, модерної) монетарної теорії. Її засновниками справедливо вважають De Long, J. Brandford [16], R. Wright [17], N. Kiyotaki, R. Lagos [18], S. Williamson [19]. В багатьох працях цих західних економістів зазвичай відзначаються важливі дослідницькі тренди: боротьба з інфляцією; побудова новітніх моделей ідентифікації динаміки глобальних монетарних процесів; активна взаємодія з біхевіористикою та, безумовно, з тотальною цифровізацією. Окремі спільні процеси реалізовувались

С. Гуптою [1], М. Кайку [2] а також іншими сучасними науковцями. Важливим трендом вивчення особливостей вітчизняного цифрового середовища є дослідження секторальних підходів. В їх межах наукові пошуки ведуть А. Дука [4], Л. Шворак [13], а З. Луцишин [12] зосереджує увагу на цифровізації фінансової сфери. Натомість О. Шнирков активно вивчає особливості цифрового союзу країн-членів ЄС [14], О. Десятнюк та О. Пташенко своїм головним науковим завданням вважають фінансову небезпеку в умовах зростаючої цифровізації глобального економічного простору [3].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну обізнаність широкого кола науковців з особливостями цифровізації і монетаризації, взаємодія цих процесів досліджена ще недостатньо. Так званий «теоретичний вакуум» дозволяє сконцентрувати увагу провідних вчених на структурних і класифікаційних аспектах посилення цифровізації монетарних систем країн-лідерів, розробити графічну модель модернізації класичного монетаризму та її адаптації до швидкозмінних процесів в глобальному фінансовому середовищі. Описане вище дозволило автору сконцентрувати свою увагу на найбільш важливих питаннях розвитку складних мультиструктурних відносин в глобальній економіці.

Методика дослідження. В основу проведеного дослідження було покладено низку сучасних методів, взаємне доповнення яких забезпечило високий ступінь валідності, зокрема йдеться про діалектичний метод, який дозволив прослідкувати зміни в монетарній теорії впродовж останнього півстоліття. Поєднання структурно-логічного і графічного методів дозволило створити візуалізовану модель цифровізації сучасної теорії монетаризму та її подальшої модернізації під впливом зростаючої динаміки високотехнологічних процесів. Використання компаративного аналізу уможливило додаткову аргументацію в процесі багаторівневих порівнянь і співставлень, а також наявних теоретичних здобутків багатьох сучасних авторів.

Формулювання цілей. Розроблення фундаментальних засад розвитку теорії нового монетаризму, в умовах зростаючого впливу цифровізації глобального економічного середовища стало важливою метою пропонованого дослідження автора.

Виклад основного матеріалу дослідження. Стрімкий розвиток глобальних технологій суттєво впливає на характер та структуру монетарних відносин, які протягом останнього півстоліття хоча й критикувалися не один раз, тим не менше вважалися відносно сталими і передбачали лише деякі оновлення і уточнення фундаментальних теорій без надмірної радикалізації пізнавального процесу. Додаткової стійкості додавала інституалізація монетарних процесів, яка виступала своєрідним «каркасом» параметризації складних мультиструктурних відносин, що постійно давало про себе знати на рубежі тисячоліть. Така «внутрішня методологічна невизначеність» призводила до значних розбіжностей у розумінні майбутнього цифровізації суспільства і формування нових глобальних трендів розвитку. Звичайно, що це тягнуло за собою переосмислення ролі монетаризму та формування виваженої цифрової стратегії. Доволі показовим, з огляду на це, виявився підхід професора Гарвардської школи бізнесу Суніла Гупти (США). В його економічних стратегіях чітко ідентифікується так зване цифрове керівництво (охоплює процеси переоцінки ланцюжка створення вартості, зв'язок з

клієнтами, перебудову організації, переоцінку бізнесу включаючи відповідну модель та платформу) [1, с. 14]. Як результат, виникає цифрове лідерство, котре базується на так званих мережевих ефектах [1, с. 33]. Автор переконаний, що саме вони визначають напрямки руху клієнтів та товарів в межах сформованих в глобальній економіці ланцюгів вартості [1, с. 38]. За таких обставин має місце створення певних переваг, що передбачає, за Сунілом Гуптою, значно більший доступ на світові ринки для продавців, які виходять з пропозицією кращої якості товарів. Додатковою перевагою для учасників процесу є вихід на розширений ринок та користування легкими активами (зниження вимог до капіталу), можливість забезпечувати зростання надходження інновацій та інвестицій тощо [1, с. 82–84].

Слід зазначити, що попри всю наукову привабливість сам процес цифровізації на цьому етапі не може вважатися абсолютно завершеним, адже вже у сучасних вимірах на перші позиції виходить квантова теорія і матеріалізовані нею чисельні квантові стратегії. Один з засновників нової методології Мічіо Кайку виокремлює чотири важливі риси: позиціонування, запутаність, наявність траєкторії, тунелювання [2, с. 80]. Спираючись на дані дослідника 1990-х років Петера Шара вище названий автор справедливо зауважує: «...що квантовому комп'ютерові під силу зламати будь-який цифровий шифр із тих, що їх використовують у наш час, і тим поставити під загрозу всю світову економіку, яка потребує секретності тоді, коли через інтернет пересилають мільярди доларів» [2, с. 81]. Таке застереження є абсолютно справедливим з огляду на те, що квантові комп'ютери стають «...остаточним кроком у відкритті теорії всього» [2, с. 253]. Природно, що наслідком таких змін стає квантова хромодинаміка з її кварками, нейтронами, протонами, теоріями струн і, як результат, теоріями Всесвіту. Дивним чином це може поєднуватися з економічними теоріями, в яких відтепер не буде секретів, обгрунтувань, поділу на макро- і мікрорівні Всесвіту. Зазнаватимуть змін, поки що на рівні цифровізації, глобальні фінанси, адже в нових умовах стратифікації ринків суттєво посиляться структурні зрушення, що докорінно змінюють характер відносин. Справа ускладнюватиметься ще й тим, що в сучасній світовій економіці значні кошти скеровуються насамперед на кібербезпеку. Відомі вітчизняні дослідниці Оксана Десятнюк і Олена Птащенко виокремлюють тренди (в тексті — особливості) фінансової безпеки підприємств, до яких вони відносять: фінансову стійкість, ліквідність, управління фінансовими ризиками, контроль витрат, інвестиційну діяльність, доступ до фінансування, кібердіяльність [3, с. 160]. Близьким до подібного розуміння цифровізації фінансової сфери є вітчизняний дослідник А. Дука. Він пропонує свій ідентифікаційний підхід, котрий базується на застосуванні технологій нетворкінгу. Натомість найважливішими підходами при цьому науковець вважає угоди з криптовалютою, соціально-мережеве кредитування, децентралізовані цифрові системи продажу полісів, запровадження інституту роботизованих помічників, мережеві торговельні системи штучного інтелекту тощо [4, с. 68].

З позиції сучасної міжнародної економіки цифровізацію можна розглядати як важливу видозміну технологій, яка, на нашу думку, швидше за все в подальшому носитиме радикальний характер. Вітчизняні дослідники С. Кириленко та В. Вовк переконані, що майбутні технології, котрі визначатимуть трансформацію глобального ринку послуг включатимуть: інтернет речей, хмарні технології,

блокчейни, віртуальну реальність. З огляду на це, автори переконані, що майбутніми імперативами цифрової трансформації мають стати: трансформація бізнес-моделей, персоналізація, автоматизація, інклюзивність, загострення конкуренції [5, с. 135].

Аналіз сучасної економічної, і не тільки, літератури переконливо доводить, що як чверть століття тому «глобалізація», так і зараз «цифровізація» виступають важливим атрибутом будь-якого наукового дослідження, в основі якого лежить ідентифікація динамічних змін у побудові власної моделі вивчення складних соціально-економічних процесів. Відомі американські дослідники М. Azzimonti і V. Quadrini діджиталізацію (цифровізацію) економіки і глобальну фінансову систему пов'язують з ринковою капіталізацією головних Стеблкойнів (Stablecoin) тобто криптовалют, вартість яких тісним чином прив'язана до фіатних валют (долар США, англійський фунт стерлінгів) та товарів (золото, платина) [6, с. 1].

У дослідженні цифровізації сучасної економіки, на думку китайських дослідників J. Wu, Y. Xue, Q. Zhang, Y. Liu, слід обов'язково враховувати основні світові тенденції, глобальне взаємне «накладання» яких може суттєво змінити вектор і траєкторію розвитку всього людства. На думку авторів це може бути: фінансовий розвиток, про що йшлося раніше, застосування корпоративних «зелених» технологічних інновацій, розвиток прикордонних територій [7]. Ціком зрозумілим додатковим припущенням слід вважати неодмінний вплив соціокультурних заходів на новітні монетарні реалії, які, з одного боку, чітко віддзеркалюють глобальну цифровізацію у т.ч. й монетарної сфери, з другого боку, відображають характер та структуру новітніх тектонічних змін у фінансовій сфері. Отже, йдеться про уніфікацію і стандартизацію монетарних відносин, що повною мірою відповідає так званим фінансовим «канонам» 1990-х років, і разом з тим доволі чітко відображає бажання національних банків і урядів зберегти контроль над фінансами в межах існуючих банківських повноважень на своїх суверенних територіях. Важливу роль при цьому відіграватимуть експортно-імпортні операції та класична форма монетарних відносин:

$$MV = PQ,$$

де M — пропозиція грошей (грошова маса);

V — швидкість обертання грошей;

P — рівень цін;

Q — кількість проданих товарів та послуг (обсяг виробництва).

Хрестоматійна відома під назвою «Формула (рівняння) Фішера» арифметична модель, попри всю її спрощеність та світове визнання, відіграла важливу роль при таргетуванні інфляції і вважалася «центральною точкою опору» в діяльності Міжнародного валютного фонду [8]. Разом з тим розрахунки валового внутрішнього продукту (ВВП) максимально ідентифікували аналіз стану економіки будь-якої іншої країни. Такий підхід виглядав доволі простим і, водночас, болючим інструментом впливу МВФ на економіки «проблемних країн». Утім у ХХІ ст. ситуація почала радикально змінюватись (рис. 1).

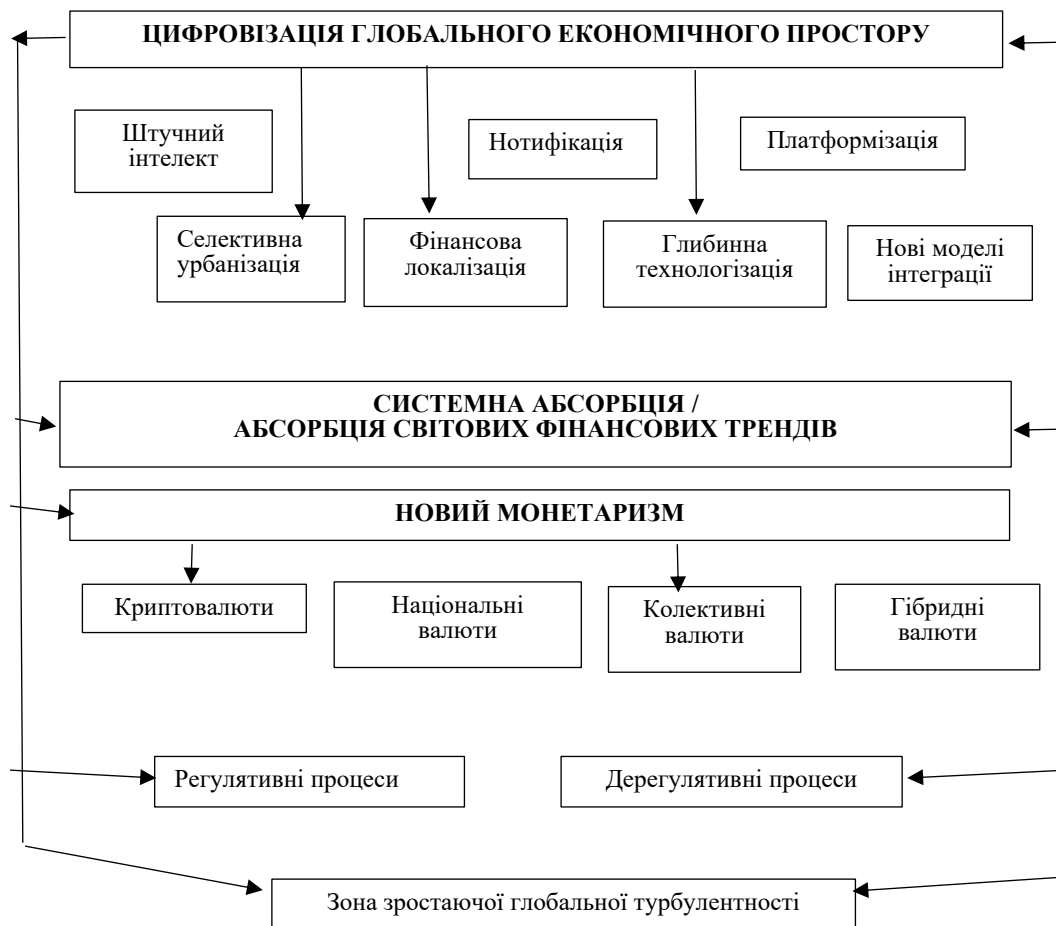


Рис. 1. Новий монетаризм в глобальних вимірах цифровізації

Складено автором

Зростаюче ускладнення міждержавних відносин і, водночас, масштабування фінансових операцій в усьому світі чітко визначали імпульсний характер трансформації монетаризму, в межах якого важливими чинниками виступають штучний інтелект, нотифікація глобального фінансового середовища і створення потужних платформ (платформізація), кожна з яких може носити секторальний, горизонтальний або будь-який інший характер (наприклад, вертикальний). Разом з тим, чинниками другого порядку виступатимуть: селективна урбанізація, яку слід розуміти як зосередження економічної та фінансової діяльності у високоурбанізованих місцевості; фінансову локалізацію (делокалізацію), яка швидше за все буде представлена окремими центрами гіперконцентрації глобальної економічної активності, частина з яких може носити (і вже носить в окремих випадках) віртуальний характер; глибинна технологізація, котра передбачає більш активне використання нових технологій (технологічний прорив), як в межах існуючого інноваційного середовища так і запровадження власних фінансових технологій і,

нарешті, вибудовування новітніх моделей інтеграції, наріжним каменем яких з часом стає подальша еволюція монетарних систем країн-учасниць, програмні вимоги яких (на прикладі Європейського Союзу) все більше носитимуть мультиструктурний характер.

Дискусія. Майбутній характер фінансових відносин значною мірою буде пов'язаний з системою транснаціонального поглинання, яку, автор, спираючись на хіміко-біологічну, фінансову та військову термінологію пропонує назвати абсорбцією, адже йдеться про повне (часткове) поглинання державних фінансових систем у тих випадках, коли такі дії носять обмежений характер. Приміром, завершальним етапом європейської інтеграції може стати створення такої моделі Європейського Союзу, який включає обов'язкове членство в Монетарному Союзі (тобто всі учасники ЄС є членами всього утворення). Отже, у даному випадку йдеться про абсорбцію. Натомість неповне членство внаслідок відмови від введення євро, а відтак і часткове ігнорування участі в Монетарному союзі характерне для Данії, Польщі, Чехії, Угорщини тощо, що підтверджує наявність в цьому інтеграційному угрупованні різнорівневих абсорбційних процесів. Зрозуміло, якщо будуть запроваджені й нові концепції системного розвитку ЄС, які R. Jones називає: різношвидкісною Європою, Європа а ля карте, Європа концентричних кіл, піонерних груп (ядро), близької кооперації, кооперації, що зростає [9, р. 54], неважко буде прослідкувати наслідки збільшення поглинання навіть у тих країнах, які ще недавнього часу вважали, що глибинна інтеграція в них носить завершений характер. Зрозуміло, що подібного роду економічні активності потребуватимуть масштабної юридичної гармонізації, на що абсолютно справедливо, ще на початку 2000-х р. р., вказували B.S. Frey [10], а також D. S. Schmidtchen, A. Neunzig, H. Schmidt — Trenz [11]. На важливі обставини глобальної фінансової інтеграції звернула свого часу увагу вітчизняна дослідниця З. Луцишин. Зокрема, спираючись на J. Dermine вона зауважує: «У результаті виник новий метод інтеграції: відкриті ринки з єдиною банківською ліцензією, при контролі країни базування, взаємного визнання і незначного ступеня гармонізації» [12].

Ідентифікація сучасного (нового, нео, модерного) монетаризму є доволі складною процедурою, адже передбачає формування блоку спільних і відмінних характеристик класичних і сучасних підходів, що без сумнівів ускладнює дослідницьке завдання. Водночас, формування нових підходів й нових парадигм (насамперед цифрових технологій) потребує модерного розуміння так званих координат руху. Приміром згадувана раніше вітчизняна дослідниця З. Луцишин наголошує на зростаючих темпах світової фінансової системи [12]. Питання домінування криптовалют докладно вивчає українська дослідниця Л. Шворак [13]. На розгляді особливостей формування цифрового союзу країн-членів ЄС фокусують свою увагу О. Шнирков та В. Чужиков [14]. Утім наявність великої кількості різноманітних підходів, не виключає й ще один — еволюційний, який, на наше глибоке переконання, повною мірою віддзеркалює сучасну теоретичну динаміку монетаризму.

Слід зазначити, що творена у другій половині ХХ ст. монетарна теорія, і, що надзвичайно важливо, монетарний аналіз суттєво вплинули на розуміння тектонічних змін у світовій економіці та особливостей вивчення її динаміки. З огляду на це варто назвати головного теоретика класичного монетаризму М. Fridman [15], а також De Long, J. Badford [16]. Тривалий час основні постулати цієї теорії

вважалися неперевершеними, хоча й з кожним роком вони все більше піддавалися рішучій критиці. Визначальними, з огляду на це, стали 2005–2010 р. р., в які так званий «Економікс» набув надзвичайного поширення, за рахунок своєрідної конвергенції макроекономіки і мікроекономіки. Натомість його методологічну основу створювали: теорія пошуку, теорія переговорів, теорія ігор, теорія оптимальних валютних зон. Утім попри все головними залишалися моделі, гроші, платежі і так звана номінальна жорсткість. Саме ці монетарні канони привернули увагу науковців у 2011–2021 р. р. до дослідження, за R. Wright, так званих нових монетаристських перспектив [17], ліквідності, за N. Kiyotaki, R. Lagos, R. Wright [18], вибудовування новітніх моделей монетарної економіки, за S. Williamson, R. Wright [19].

Основними рисами нового монетаризму впродовж наступних десяти років мають стати:

- більш прискіплива увага як соціуму, так і дослідників до змін у поведінці споживачів, що віддзеркалюватиметься у нових біхевіористичних підходах до подальшої монетаризації глобального економічного простору;
- вибудовування нових монетарних моделей в межах існуючих і, головне, перспективних гармонізованих платформ міжсекторальної взаємодії;
- визнання того факту, що ціни не відразу реагуватимуть на зміни в пропозиції грошей. Відповідний ефект уповільненої затримки створює відповідні умови для динамізації економічного зростання (у науковій літературі зазначений процес здобув назву — номінальна жорсткість);
- надзвичайно важливим для розуміння цифровізації сучасного монетаризму є глибоке усвідомлення його апологетами того факту, що важливе місце у модерній економіці посідають масштаби транзакційних витрат, сукупність яких суттєво впливає на категорії відтепер вже глобального попиту і глобальної пропозиції;
- тотальна цифровізація виробничих процесів в системі створення нового попиту та різнорівневої комерціалізації товарів та послуг суттєво впливатиме на глобальний ринок;
- зростаюча світова фінансово-економічна турбулентність ринкового середовища, основою чого може стати глобальний конфлікт інтересів країн, котрі виступають, з одного боку, за посилення регулювання, проте з другого боку, наголошують на утвердженні в селективних секторах національних економік потужних дерегулятивних процесів, конгломерація яких може призвести або до вибудовування нових гібридних форм фінансової активності, або до очікуваної гармонізації, у чому можна переконатися з огляду на формування європейської монетарної моделі. Утім говорити про внутрішню сталість чи то глобальної, чи континентальної валютної моделі поки що завчасно, одна з причини чого полягає у теоретичній невизначеності глобального неолібералізму та його конфліктної взаємодії з неокейнсіанським трендом розвитку.

Висновки. Сучасний монетаризм слід сприймати як глобальну еволюційну систему фінансових відносин, котрі в умовах поглибленої цифровізації світового економічного простору потребують чіткої і послідовної ідентифікації, систематизації та структурування. Системний аналіз глобальних фінансових трендів дозволив стверджувати, що дотична до сучасного монетаризму цифровізація передбачає активне використання штучного інтелекту, нотефікації, платформізації, глибинної технологізації, фінансової технологізації, селективної урбанізації,

фінансової локалізації, системне застосування яких, разом з абсорбцією регулятивних і дерегулятивних процесів створюють зону зростання загроз глобальної турбулентності, в межах яких на передній план виходять біхевіористичні підходи, гармонізація активностей дослідницьких платформ, емпіричне визнання номінальної жорсткості і дифузії криптовалют.

Література

1. Гупта С. Цифрова стратегія. Посібник із переосмислення бізнесу / Суніл Гупта / Пер. з англ. І. Ковалишеної. Київ. Вид. група КМ-БУКС. 2020. 320 с.
2. Кайку М. Квантова перевага / Пер. з англ. Юрій Дубленич, Львів. Літопис. 2025. 228 с.
3. Десятнюк О., Пташенко О. (2024). Вплив цифрових трансформацій на забезпечення фінансової безпеки підприємств в умовах глобалізації. *Світ фінансів*. №4 (81). С. 157–166.
4. Дука А. Цифровізація фінансової сфери C:/Users/213-ПК/DrwnLoads/04_16_Дука.pdf
5. Кириленко С., Вовк В. (2025). Імперативи цифрової трансформації ринку послуг. *Світ фінансів*. № 4(81). С. 157–166.
6. Azzimonti M. Quadrini V. Digital Economy and Global Financial System. Colorado. Edu/economics / Quadrini_25
7. Wu J., Xue Y., Zhang Q., Liu Y. Digital economy, financial development, and corporate green technology innovation <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S154461234005829?via%3Dihub>.
8. Back to basics. The move in Flation targeting imf. org/external/oubs/ft/fandd/2003/06/pdf/basics.pdf
9. Jones R. The Politics and economics of the European Union, Second Edition Cheltenham. Adward Elgar. 2001. 523 p.
10. Frey B.S. Europe of variety, not harmonization /The Economics of Harmonizing European Law /Ed.by Alain Marciano, Jean — Michel Josselin. Cheltenham. Edward Elgar 2001. P. 209–223.
11. Schmidtchen D., Neunzig A., Schmidt — Trenz H-J. Enlargement of the European Union and Approximation of Law: Lessons from an economic theory of optimal Legal areas /The Economics of Harmonizing European Law /Ed. by Alain Marciano, Jean — Michel Josselin. Cheltenham. Edward Elgar 2001. P. 224–239.
12. Луцишин З. Трансформація світової фінансової системи в умовах глобалізації. Київ. Видавничий центр «Друк». 2002. 320 с.
13. Шворак Л. Фінансова діджиталізація в контексті розвитку ери криптовалют / Діджиталізація сучасної системи міжнародних економічних відносин: А. С. Філіпенко, Н. В. Резнікова, О. І. Рогач та ін. / За ред. О. І. Шниркова. Київ. ВПЦ «Київський університет». 2020. С 148–149.
14. Шнирков О. І., Чужиков В. І. Розвиток єдиного цифрового ринку та цифрового союзу країн-членів ЄС /Діджиталізація сучасної системи міжнародних економічних відносин: А. С. Філіпенко, Н. В. Резнікова, О. І. Рогач та ін. / За ред. О. І. Шниркова. Київ. ВПЦ «Київський університет». 2020. С. 178–198.
15. Fridman M. (1970). A theoretical Framework for Monetary Analysis. *Journal of Political Economy*. 78(2). P. 193–238 <https://doi:10.1257/Jep.14.1.83>
16. Long De., Badford J. (2000). The Triumph of Monetarism. *Journal Economic Perspectives*. 14(1). P. 83–94
17. Wright R. (2018). On the future of macroeconomics: a New Monetarist Perspectives. *Oxford Review of Economic Policy*. N 34 (№ 1–2) P. 107–131.

18. Kiyotaki N., Lagos R., Wright R. (2016) Introduction to the symposium issue on money and liquidity. *Journal of Economic Theory*. № 164. P. 2.
19. Williamson S., Wright R. New Monetarist Economics: Models Federal Reserve Bank of Minniapolis Staff Report. 2010. № 443.

References

1. Gupta, S. Digital Strategy: A Guide to Reimagining Your Business / Sunil Gupta / Trans. from English by I. Kovalishena. Kyiv: KM-BOOKS Publishing Group, 2020. 320 p.
2. Kaku, M. Quantum Supremacy / Trans. from English by Yuri Dublenych. Lviv: Lytopys, 2025. 228 p.
3. Desiatniuk, O., Ptashenko, O. (2024). The Impact of Digital Transformations on Ensuring Financial Security of Enterprises in the Context of Globalization. *World of Finance*, No. 4 (81), P. 157–166.
4. Duka, A. Digitalization of the Financial Sphere. C/Users/213PC/Downloads/04_16_Duka.pdf
5. Kyrylenko, S., Vovk, V. (2025). Imperatives of Digital Transformation in the Services Market. *World of Finance*, No. 4 (81), P. 157–166.
6. Azzinonti M. Quadrini V. Digital Economy and Global Financial System. Colorado. Edu/economics / Quadrini_25
7. Wu J., Xue Y., Zhang Q., Liu Y. Digital economy, financial development, and corporate green technology innovation [https:// www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S154461234005829?via %3Dihub](https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S154461234005829?via%3Dihub).
8. Back to basics. The move in Flation targeting [imf.org/external/oubs/ft/fandd/2003/06/pdf/ basics.pdf](http://imf.org/external/oubs/ft/fandd/2003/06/pdf/basics.pdf)
9. Jones R. The Politics and economics of the European Union, Second Edition Cheltenham. Adward Elgar. 2001. 523 p.
10. Frey B. A Europe of variety, not harmonization /The Economics of Harmonizing European Law /Ed.by Alain Marciano, Jean — Michel Josselin. Cheltenham. Edward Elgar 2001. P. 209–223
11. Schmidtchen D., Neunzig A., Schmidt — Trenz H-J. Enlargement of the European Union and Approximation of Law: Lessons from an economic theory of optimal Legal areas /The Economics of Harmonizing European Law /Ed. by Alain Marciano, Jean — Michel Josselin. Cheltenham. Edward Elgar 2001. P. 224–239
12. Lutsyshyn, Z. Transformation of the Global Financial System in the Context of Globalization. Kyiv: Publishing Center «Druk», 2002. 320 p.
13. Shvorak, L. Financial Digitalization in the Context of the Development of the Cryptocurrency Era // Digitalization of the Modern System of International Economic Relations / A. S. Filipenko, N. V. Reznikova, O. I. Rohach et al. / Edited by O. I. Shnyrkov. Kyiv: Publishing and Printing Center «Kyiv University», 2020. P. 148–149.
14. Shnyrkov, O. I., Chuzhykov, V. I. Development of the Single Digital Market and Digital Union of EU Member States // Digitalization of the Modern System of International Economic Relations / A. S. Filipenko, N. V. Reznikova, O. I. Rohach et al. / Edited by O. I. Shnyrkov. Kyiv: Publishing and Printing Center «Kyiv University», 2020. P. 178–198.
15. Fridman M. (1970). A theoretical Framework for Monetary Analysis. *Journal of Political Economy*. 78(2). P. 193–238 <https://doi:10.1257/Jep.14.1.83>
16. Long De., Badford J. (2000). The Triumph of Monetarism. *Journal Economic Perspectives*. 14(1). P. 83–94
17. Wright R. (2018). On the future of macroeconomics: a New Monetarist Perspectives. *Oxford Review of Economic Policy*. N 34 (№1-2) P. 107–131

18. Kiyotaki N., Lagos R., Wright R. (2016) Introduction to the symposium issue on money and liquidity. Journal of Economic Theory. № 164. P. 2

19. Williamson S., Wright R. New Monetarist Economics: Models Federal Reserve Bank of Minneapolis Staff Report. 2010. № 443

DOI 10.33111/vz_kneu.40.25.03.21.144.150

УДК 334.7.025.12:330.131.7]:355.2(477)(045)

Сохатюк Лариса Михайлівна

асистентка кафедри обліку та аудиту Економічного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка,
аспірантка кафедри публічної політики Навчально-наукового інституту публічного
управління та державної служби
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
Київ, Україна
e-mail: SIm28@ukr.net
ORCID: 0009-0008-8329-6738
+380677609578

ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ МІНІМІЗАЦІЇ РИЗИКІВ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВОЄННИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Sokhatiuk Larysa

Assistant Professor, Department of Accounting and Audit, Faculty of Economics,
Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Postgraduate Student, Department of Public Policy the Educational and Scientific Institute
of Public Administration and Civil Service,
Taras Shevchenko National University of Kyiv
Kyiv, Ukraine
e-mail: SIm28@ukr.net
ORCID: 0009-0008-8329-6738
+380677609578

INTERNAL CONTROL AS A TOOL FOR MINIMIZING ENTERPRISE RISKS UNDER CONDITIONS OF WARTIME TRANSFORMATIONS

Анотація. Актуальність дослідження зумовлена суттєвими трансформаціями процесів контролю з огляду на зовнішні по відношенню до підприємств чинники. Український бізнес змушений функціонувати у надзвичайно динамічному середовищі, де невизначеність та ризики є постійними факторами господарської діяльності. Військові дії та їх наслідки суттєво впливають на фінансову, організаційну та виробничу сфери. Це підвищує потребу у використанні внутрішнього контролю як інструменту, що забезпечує не лише виявлення помилок, а також і формування основ для оперативних рішень та стратегічної стійкості. Проблема полягає в тому, що внутрішній контроль не повинен обмежуватися класичною функцією перевірки, а має перетворитися на комплексну систему підтримки управлінських рішень за умов непередбачуваних змін. Завданням цієї статті є розкриття суті та значення внутрішнього контролю у процесі забезпеченні ефективності управління підприємствами в умовах воєнного та повоєнного часу. В статті досліджено сутність категорії внутрішній контроль з урахуванням як традиційних так, і більш сучасних трактувань. Запропоновано авторське визначення внутрішнього контролю, що є комплексним та враховує сучасні реалії економічного середовища. Розглянуто взаємозв'язок безперервної діяльності підприємств із заходами внутрішнього контролю. Надано практичні рекомендації щодо